

GLUHI IN NAGLUŠNI UČENCI V OŠ

DRŽAVNA KONFERENCA
»Ocenjevanje znanja učencev in dijakov s PP«

HELENA BARTOL RUS

Koper, 17. april 2010

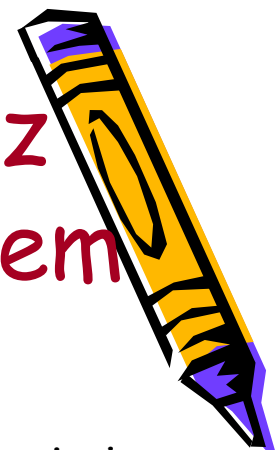
Kaj je treba vedeti o učencih z izgubo sluha še pred ocenjevanjem

- **Imajo težave v razumevanju vprašanj in navodil**
Možni vzroki: napačna slušna zaznava, nerazumevanje besed, napačno sklepanje iz situacije.
- **Nespretno oblikujejo odgovore**
Pojmi so navadno slabo utrjeni (hitra obravnava snovi), hitro pozabljajo (delo doma, igra?)
- **Težko delajo dobre zapiske,**
Ne zmorejo hkrati poslušati, odgledovati in pisati (pregled napak), napačne slušne zaznave, skromno besedišče
- **Imajo težave pri prepisovanju s table ob istočasni razlagi - usmerjanje pogleda**
- **Težko sledijo večjemu številu informacij**
Včasih se zdi, da je otrok preveč siten, vsiljiv, pretirano zvedav - negotovost (ne razume dogajanja okrog sebe)

Kaj je treba vedeti o učencih z izgubo sluha še pred ocenjevanjem

- Hitreje se utrudijo kot njihovi sovrstniki

Gluhi ali naglušni otroci, ki se izobražujejo v rednih oblikah vzgoje in izobraževanja komunicirajo govorno. Pri tem si pomagajo z odgledovanjem povedanega s sogovornikovih ust. Odgledovanje samo je zelo težko in utrujajoče (v idealnih pogojih - le 30 do 60% znanega besedila)

- Čeprav berejo pravilno, pogosto ne sledijo in ne razumejo vsebine prebranega

Prelingvalno gluhe osebe nimajo fizičnih pogojev za učenje jezika po naravni poti.

Pojme pridobivajo počasi. Veliko truda je potrebno, da si zapomnijo pomen pojma, ga vsaj približno pravilno povejo in tudi pravilno napišejo. Slovenščine navadno nikoli ne usvojijo do te mere, da bi bile v njeni rabi samostojne.

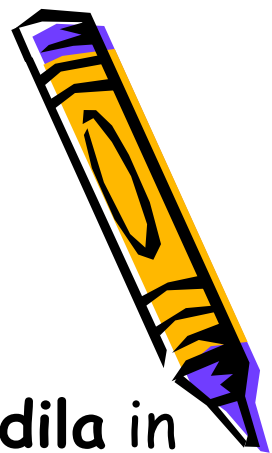
- Večja, ko je stopnja izgube sluha, bolj naporna in strma je pot do govora in jezika.

PISNO

preverjanje in ocenjevanje

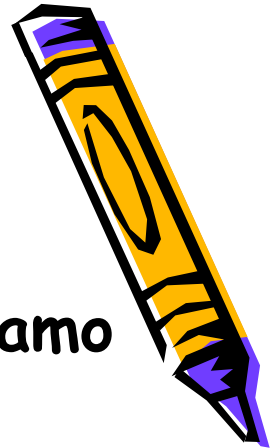
DEJSTVA

- Gluhi učenci slabše razumejo dolga pisna besedila in besedila, ki vsebujejo abstraktne pojme, prenesene pomene, nove izraze, nove slovnične oblike...
- Pisni izdelki (spis, opis...) povprečnega gluhega učenca niso primerljivi z besedili povprečnega sliščega učenca, saj so pogosto slovnično napačni, vsebina in besedišče sta revnejša, besedišče pogosteje ponavlja ali ga rabi neustrezno.
- Njihova splošna poučenost je slabša in zato so lahko njihove ideje slabše utemeljene in primeri nerodno izbrani.

Ocena bo realnejša, če...

- Bistvene podatke v vprašanju ali nalogi **podčrtamo** ali **podkrepimo**.
- Ponudimo **grafično oporo** (miselni vzorec).
- *G/NG* usmerjamo s **kratkimi podvprašanji**, pri tem uporabljamo znane besede.
- Ocenjujemo **zgradbo besedila**, vsebino pa glede na njegove sposobnosti.
- Poskušamo že **vneprej presoditi** ali je učenec nalogo sposoben razumeti ali ne. Po potrebi mu ponudimo pomoč pri razumevanju.

Ocena bo realnejša, če...

- Upoštevamo le jezikovne napake, ki se jih da odpraviti (npr. Vezava predlogov s skloni), na druge ga le opozorimo (npr. Napačna raba frazemov).
- Učitelj natančno ve, kaj želi preveriti
- Bo oblika ppz otroku znana, (kot način dela pri pouku, preverjanje).
- Izbiramo tipe nalog, ki jih otrok pozna.

Naloge razvrstimo po sklopih in po težavnosti
(najprej lažje, nato težje)

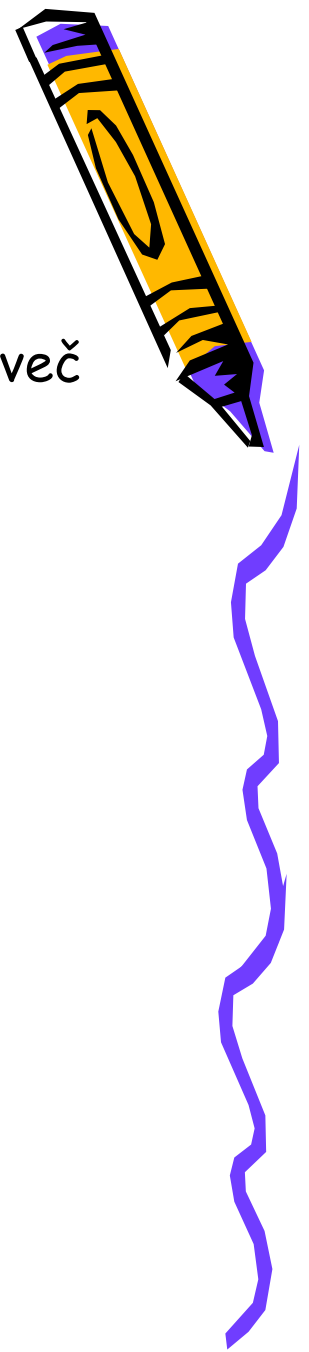
Ocena bo realnejša, če...

- pisna navodila in vprašanja postavimo jasno, kratko in razumljivo;
- naloge razvrstimo po temah (omogoča lažje in bolj zbrano reševanje);
- zapišimo natančno število črt, predvidenih za odgovor (opomnik, hitrejši priklic informacij);
- zapišimo št. možnih točk pri nalogah, kjer je možnih več odgovorov;

Ocena bo realnejša, če...

- pazimo na tiskarske napake -
G/NG najverjetneje ne bo prepoznal napake, temveč bo iskal njen pomen. (z Bloške police /Zbloške police, zenica/zelenica);
- pri zapisu vprašanj in navodil uporabimo vedno enake, učencu znane besede, ki smo jih uporabljali že med podajanjem snovi in pri preverjanju (razmisli, pojasni, razloži, opiši...);
- navodilo ponazorimo tudi vidno (Podčrtaj, prečrtaj, obkroži...);
- Vedno preverimo razumevanje izrazov in se izognemo manj znanim izrazom (Kako je premagal tekmeča - nasprotnika?);

Ocena bo realnejša, če...

- za navodilom ponudite še zgled za reševanje nalog;
- naloge podamo jasno, kratko in enoznačno, brez vrinjenih stavkov in pojasnjevanja v oklepajih
Kaj so potrebe, želje, pravice, dolžnosti? Razlikuje med njimi. Za vsakega povej tudi svoj primer (npr.: učenje, žoganje s prijatelji, obiskovanje šole, kosilo, pospravljanje šolskih potrebščin...- predolgo, preveč vprašanj naenkrat...);
- ne uporabljamo novih okrajšav (ipd., itd., oz.), če jih nismo uporabljali že pri podajanju in utrjevanju snovi;

USTNO

preverjanje in ocenjevanje

- Za naglušne je značilno **nenatančno izražanje**, raba **nenatančnih sopomenk**, **napačna tvorba zloženih povedi**.
- **Velika odstopanja na oblikoslovni** (raba napačnih sklonskih in časovnih oblik), **besedoslovni** (napačna izbira besed) **in skladijski ravni** (napačna tvorba besednih zvez).
- **Težko ločujejo bistvo od nebistvenega** - pogosto povedo premalo ali preveč.
- **Včasih vprašanja napačno razumejo**, zaradi
  - napačne zaznave,
  - nepoznavanja besed ali
  - napačnega sklepanja iz situacije.

Pogosto imajo **težave s priklicem besed**
Besede se jim slabše vtisnejo v spomin, saj jih slišijo neprimerno manjkrat od slišočih vrstnikov.

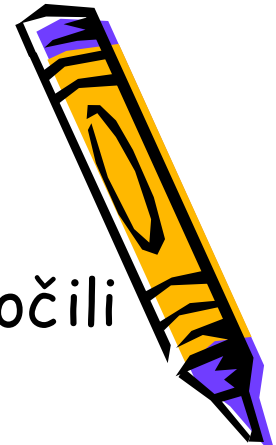

Ocena bo realnejša, če...

- bo preverjanje vedno napovedano;
- bo G/NG vprašan med zadnjimi;
- bo vprašan v času, ko je spočit (prve ure pouka, na začetku ure);
- Preverjajmo in ocenjujmo **večkrat- krajše enote** (lažja zapomnitev, hitrejši in lažji priklic)
- boste govorili z normalnim tempom, besede pa slikovali jasno in razločno (odgledovanje);

Ocena bo realnejša, če...

- boste zanemarili jezikovni vidik in se osredotočili na vsebino;
- boste po potrebi vprašanje ponovno postavili na drugačen način, z drugimi besedami, ga še zapisali ali narisali
- ne boste ocenjevali pravilnosti izreke in tekočega govora
- ne boste upoštevali napak, ki so posledica gluhotе (skromno besedišče, doživeto prepevanje pesmi...)

G/NG učenec se bo na ocenjevanje lažje pripravil

- Jedrnaté, krajše vsebine
- Jezikovno poenostavljene vsebine
  - Kratke, enostavne povedi z znanimi besedami
- Način pisanja, v katerem avtor direktno nagovarja bralca
- Jasna navodila
  - Čim manj dolgih stavkov za pojasnjevanje

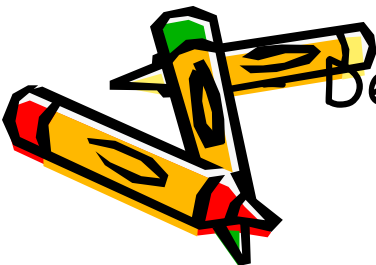
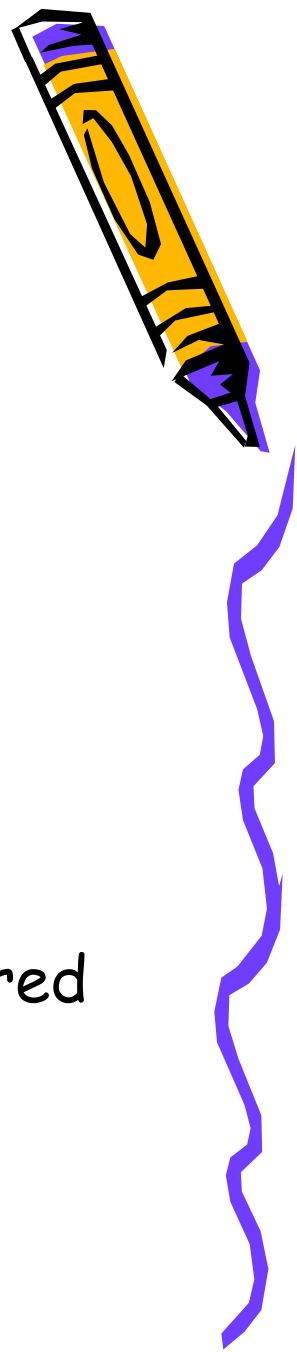

Enostavne oblike prospektov, plakatov, zloženk

Pri ocenjevanju se izogibajte

- Popravljanju vseh napak v pisnih izdelkih (občutek brezupa).
- Izpostavljanju učenca pred razredom, da glasno bere.
- Posmehovanju in sarkastičnim pripombam pred sošolci.

Delanju primerjav z ostalimi učenci.

Za konec

Seveda pa je končna ocena in uspešnost celotnega procesa slušno-govornega usposabljanja in izobraževanja odvisna tudi od

- otrokove motivacije,
  - sposobnosti koncentracije in pozornosti,
  - od njegovih ostalih sposobnosti in
  - pripravljenosti za aktivno in zavestno sodelovanje.
- Pogosto pa je vprašljiva cena, ki jo mora učenec z izgubo sluha plačati, da doseže začrtane standarde znanja** (učenje cele popoldneve, učenje vnaprej, izolacija...).

